

1995 I-XII

1995 йил. Январ

Билла

عائله وجميعة Орталық

1
СОҢ

ШАҢБА КҮНЛАРИ ЧИҚАДИ

• УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ВА ХАЛҚАРО «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЙРИЯ ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ • Баҳоси эркин нарҳда

ПИРОВАРД МАҚСАД — КОМИЛ ИНСОННИ ТАРБИЯЛАШ

«Оила ва жамият»нинг ҳаётида йил бошида катта янглик руй берди. Газетамизга Ўзбекистон Республикаси Болалар жамғармаси билан биргаликда Президентимиз Фармониға қўра ташкил этилган ҳуқуматта қарашли бўлмаган Халқаро «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси ҳам муассис бўлди.

«Оила ва жамият»га бу икки жамғарманинг муассислик қила бошлагани мамлакатимизда оила мустақамлиги, наслимиз соғломлиги йўлида олиб борилаётган улкан ишда кучларимизни бирлаштириш рамзидир, десак хато қилмаймиз.

«Оила ва жамият»нинг имконияти, зиммамиздаги маъсулият ҳам икки баробар ошди! Ҳуш, 1995 йили «Оила ва жамият» саҳифасида Сизни нималар кутмоқда? Аввало биз сизни болаларнинг ҳақ-ҳуқуқларини, манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни тарбиялаш, камол топтириш, болалик ва оналикни ҳимоя қилиш, оилалар мустақамлиги, авлодимиз жисмонан соғлом, руҳан баркамол ўсиши учун мамлакатимизда қилинаётган улкан ишлар билан йил мобайнида таништириб борамиз. Еш авлод ҳаёти, оилага оид муаммолар тўғрисида сиз газетхонлар билан баҳс-мунозаралар юритишга ҳаракат қиламиз. Ушбу борада муассисларимиз, уларнинг бўлимлари амалга ошираётган ишлардан мунтазам бохабар этамиз. Соғлом авлод тарбиясининг жисмоний, маърифий, ҳуқуқий, тиббий жиҳатлари билан боғлиқ муаммолар хусусида тегишли соҳалардаги билимдон назарийетчилар, тажрибали амалиётчилар мулоҳазаларини эътиборингизга ҳавола қиламиз. Зеро, Президент Ислам Каримов айтганидек:

Бизнинг асосий бойлигимиз, ривожланган давлат тузишга олиб борадиган йўлдаги асосий таянчимиз — инсондир. Юксак малакали ва юксак маънавиятли инсондир.

Пировард мақсад эса Ўзбекистонда истикомат қилаётган миллионлаб оилаларнинг муносиб турмуш кечириши учун шароит вужудга келтиришдан иборатдир. Айни мана шу нарса оқибат натижада давлатимиз қудрати ва бойлигини, унинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини таъминлайди.

«Соғлом авлод учун» гоёси бош мавзумизга айланади. Мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотларнинг пировард мақсади сифатида белгилаб олинган ушбу вазифани рўйбга чиқариш учун ҳар биримиз фидойилик билан меҳнат қилишимиз, элим деб, юртим деб ёниб яшамоғимиз лозим. Бошқача айтганда фаол инсонларга айланмоғимиз керак. Бунинг маъноси юртбошимиз томонидан жуда яхши ифодаб берилгандир. Яъни:

Биз ўз психологиямизни узгарттиришимиз лозим. Ижтимоий ҳимоялашнинг пассив объектдан, давлатнинг моддий ёрдамидан бевосита ва билвосита фойдаланувчидан ўз тақдиримизнинг фаол соҳибига, ўз ижтимоий фаровонлигимиз учун маъсул бўлган шахсга айланишимиз лозим.

Демак, ушбу жараён алоҳида инсон, оила, меҳнат жамоалари ҳаётида, мамлакатимиз миқёсида қандай кечаётганлигини зийраклик билан кузатиб бориш, унга фаол таъсир этишга интилиш доимий диққат марказимизда бўлади.

Мамлакатимизда иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлиги, касб-корни ва меҳнат соҳасини эркин танлаш Конституциявий ҳуқуқимиз сифатида таъминланди. Модомики, меҳнат қилиш қобилиятига эга эканмиз бу ҳуқуқлар зиммамизга:

Узимизни ва ўз оиламизни моддий жиҳатдан зарур даражада таъминлаш, оиламиз фаровонлигига эришиш, авлодимизни соғлом ва комил инсонлар қилиб тарбиялаш маъсулиятини ҳам юклайди.

Биз турмушимизни яхшилаш, оиламиз моддий фаровонлигини таъминлаш учун қандай ишлар қилаймиз? Фарзандларимизни соғлом ва комил инсонлар қилиб тарбиялаш йўлидаги амалий ишларимиз нималарда ўз аксини топмоқда? Йил мобайнида газетамиз саҳифасидан ушбу саволларга ҳам жавоб топасиз деб ўйлаймиз.

Албатта 1995 йил ҳам оила даврасида ўқишга мулкаланган материаллар газетамиз саҳифасида мунтазам бериб борилади.

Оила бола билан ширин. Бола — оиланинг подшоҳи. Шу боис, бу йил ҳам «Болалар дунёси» газетамизнинг доимий саҳифаларидан бири бўлиб қолади. Бу саҳифада болаларимизни одоб бўстони, зуққолик даргоҳиға бошлайдиган, Ватаннинг мард ўғил-қизлари бўлиб ўсишга йўллайдиган, нафақат уларни, ҳатто биз катталарни ҳам болаликнинг сەхри дунёсиға ошно этадиган материалларни бериб борамиз.

Оилада бола одшо бўлса, кексаларимиз хонадонимиз пири. Демак, «Меърож адаби» саҳифаси ҳам сизнинг доимий ҳамсўбатингиз бўлади. Мухтасар айтганда бу саҳифани неча замонлардан буюн олам аҳлини лол қилиб келаётган шарқ халқ донишмандлиги «Сабқонаси»ға айлантиришга ҳаракат қиламиз.

Усмирларимиз ҳаёти эса «Балогат бекати» саҳифасида ўз аксини топади. Соғлом оила, соғлом авлод тарбиясида мислсиз аҳамият касб этаётган спортни унутиб, спортчиларимиз ҳаётини четлаб ўтиб буладими?! Бу йил спортнинг болалар ва усмирлар

3-БЕТ
МУАССИС-
ЛАРИМИЗ
ФАОЛИЯ-
ТИААН

УШБУ СОҒЛАМ:

4-БЕТ
ЖУМАНАЗАР
БЕКНАЗАР
БИЗ БУЮК
АЖДОДЛАР
ВОРИСИМИЗ

7-БЕТ
TV
ПРОГРАММАСИ

8-БЕТ
ИЛҲОМ
ШАРИПОВ:
ЁШИ
МАҲОРАТАЛАРИ
ИЗЛАБ ТОПИШ
КЕРАК

Б. ИСМОИЛОВ сурати

Биласизми, катталар совуқдан қўрқишаркан. Дадам билан ойим ҳатто мениям қўрқитмоқчи бўлишади. «Ташқарига чиқа қўрма, нақ совуқ еб қоласан» дейишади. Қизиқ, совуқниям еб бўларканми? Ҳозирам боладим. Дадам ва ойим телевизор кўришга утиргач, «лиш» этиб даҳлизга чиқдим. Қалпогимни, қўлқопимни, палтомни кийиб олдим. Ойим мени «ташқарига чиқмасин» деб этигимни қоп орқасига яшириб қўйган эканлар. Бе, бир зумда топиб олдим...

Ана! Деразамиздан қаранг, дадам ойм иккаласи мени қидиришга тушди. Ойим қоп орқасини қараб, этигимни тополмагач, масалани дарров тушунди... Эҳ-ҳи, ойи, дада! Мен бу ёқдаман.. Мен аллақачон ташқаридаман!..

ФАҲР БИЛАН ОЛИБ ЮРИЛАДИГАН ҲУЖЖАТ

Мустақилликнинг барча таъминларини бирдан талаб қиладиган шонқалоқ кишилар «Му сулмончилик аста-аста» деган гапда ҳикмат қўлигини англай бошладилар. Зеро, буни давлатимиз тараққийси мисолида яққол кўриш мумкин. Дастлаб Республикаимиз байроғи, герби, кейинроқ Конституцияси ва Давлат маҳияси тасдиқланди. Миллий пулимизнинг муомалага киритилиши кўпчиликнинг куқсини кутарди. Чунки иқтисод пул билан боғлиқ. Пул давлат томонидан ҳимояланган экан, унга нисбатан ишонч ишлаб чиқариш суратининг кутарилишига сабаб бўлади.

Хурриятимизнинг яна бир белгиси бўлиши — Ўзбекистон Рес-

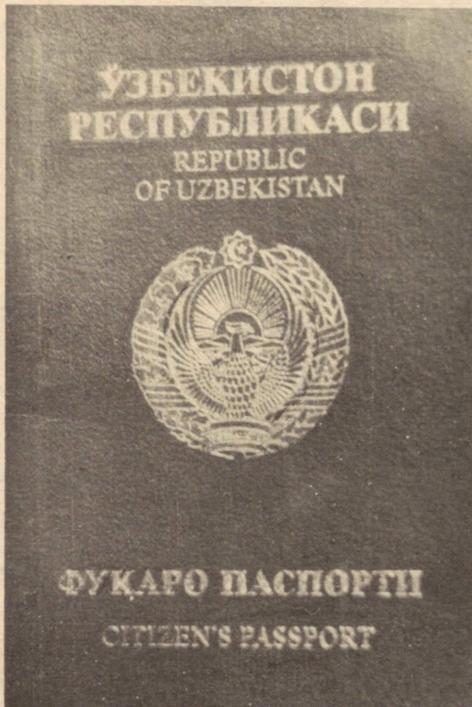
публикасининг паспорти ҳам фуқароларга берила бошланди. Ҳар бир ватанпарвар фуқаро энди уни фаҳр билан олиб юриши табиий. Унга юртларда давлатимиз буюрган хизматни бажарётган кишилар учун ҳам у булдан буюн ардоқли ҳужжат бўлади.

«Ўзбекистон Республикаси фуқароларига паспортлар, хорижий шахсларга, фуқаролиги бўлмаган шахсларга яшаш гувоҳномалари ва фуқаролиги бўлмаган шахс гувоҳномалари бериш ҳамда алмаштириши ташкил этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори б-бобид бу ҳақда батафсил айтилган.

(Давоми 2-бетда.)

«Оила ва жамият» 1 (173)

ФАХР БИЛАН ОЛИБ ЮРИЛАДИГАН ҲУЖЖАТ

(Боши 1-бетда).

фуқаросиман", "Туркистон" газети, 4 январ 1995 йил).

Шунингдек, паспорт олиш, топшириш билан боғлиқ жуда муҳим маълумотларни билиб қўйсак айни муддао бўларди.

"Фуқаролар паспорт олиш учун жойлардаги ички ишлар идораларига ички ишлар вазирлиги томонидан белгилаб қўйилган шакл бўйича ариза ёздирилди ва ариза билан бирга эски паспортни, 35x45 мм ҳажмдаги 2 та рангли ёки оқ қора тасвирдаги фотосуратини, зарур бўлган ҳолларда эса, шахси ва фуқаролигини тасдиқловчи бошқа ҳужжатларини, биринчи бор паспорт олаётган фуқаролар эса тугилганлик тўғрисида гувоҳномасини ҳам тақдим этадилар.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролигидан чиққан шахс, паспортни ички ишлар идорасига топшириши шарт.

Фуқаролар ҳарбий хизматга чақирилганларида уларнинг паспортлари мудофаа ишлари бўйича идораларда олиб қолинади ва хизмат муддати тугаганидан сўнг эгаларига қайтариб берилади.

Фуқаролар вафот қилганларида уларнинг паспортлари фуқаролик ҳолатларини қайд қилиш бўлимларига топширилади.

Ўзбекистон Республикаси қонунларида кўзда тутилган ташқари ҳолларда: фуқароларнинг паспортларини олиб қўйиш, шунингдек уларни гаровга олиш ва бериш қатъиян ман этилади". ("Туркистон" 4 январ 1995 йил)

Бу маълумотлар, албатта паспортни олгунингизчадир. Қолганини ҳадемай паспорт олгач ўзингиз билиб olasiz.

Ҳ. АБДУЛЛАЕВ

Одамнинг юзига қараб кўнглини билса бўлади. Яна шуниси борки, чеҳра яхши ёмон хабарнинг дарагини ҳам айтиб туради. Оператсия тугади. Дўхтирининг чеҳрасидан умид балқиб турибди. Демак, ҳаммаси яхши ўтди. Иш, асаб, билим, тажриба, бутун жарроҳлик ортада хонада қолди. Шифокор ўзини ўраб олган беморнинг ҳешларига қозир бир сўз айтди: "Ҳаммаси қайида!". Миннатдор нигоҳлар

Етти кун

МАМЛАКАТДА ЭНГ ЯХШИ СПОРТЧИ

Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси томонидан журналистлар ва мутахассислар мулоҳазаларига таяниб, ўтган 1994 йил якуни бўйича республикамиздаги энг яхши спортчилар аниқланди. Натижада 12 нафар спортчи бу шарафга муяссар бўлдилар. Олимпия чемпиони Лина Черязова эса йилнинг энг яхши спортчиси деб тан олинди.

Дарвоқе, республика футбол терма командаси ҳам энг яхши терма команда номига муносиб кўрилди.

"ПАЙҒАМБАР ЁШИ"ДАГИ ТЕАТР

Хоразмнинг Хонқа туманида бундан 63 йил илгари бунёд этилган, кўп йиллардан бери яроқсиз аҳволда турган театр биносини туман раҳбарлари бузиб ташлаб, ўрнига янгисини қуриб беришга қарор қилишганди. Лекин, қишлоқ оқсоқоллари жуда жўяли таклиф киритишди. Бу бино ҳозир "пайғамбар ёшида, қолаверса, бунда Хоразм элининг энг севимли фарзандлари Шерози, Қомилжон Отаниёзов, Ҳожихон Болтаевлар ижод қилишган. Агар бино бузиб ташланса, ёш авлод воҳанинг буюк санъаткорлари ўтган жойларини кўриш бахтидан жудо бўлади, дейишди улар.

Оқсоқоллар фикрини тўғри деб топган туман раҳбарлари бинони бузмасдан қайта таъмирлаб бердилар.

ТАДБИРКОРЛАР ХИЗМАТИНГИЗДА

Бухорои шарифа яна бир кўнглидор маскан фаолият бошлади. Шаҳарнинг С. Муродов номи кўчасида Исматилла Незъматов бошлиқ бир гуруҳ тadbirkorлар ўз ҳисобларидан замонавий чойхона биносини тикладилар. 300 ўринга мўлжалланган бу хусусий чойхонага "Иззатиллаобод" деб ном берилди.

БОЛА ҚАРОВСИЗ ҚОЛМАСИН

Термиз шаҳридаги эски уйлардан бирида ёнгин чикди. Маълум бўлишича, "эхтиёткор" уй бекаси уч норасида боласини уйга қулфлаб, бозорга кетган экан. Қаровсиз қолдирилган гўгурт болаларнинг қўлига тушиб, уйга ўт кетди. Уй ёнидан ўтаётган йўловчилар эшикни бузиб очдилар. Шаҳар қурилиш ташкилотларидан бирида прораб бўлиб ишловчи Бойназар Эломонов деган йигит болаларнинг йиғисини эшитилаётган хонага ўзини урди. Бирпасдан сўнг юз-кўзи қуйган Бойназар уч гўдакни қучқлаб олиб чикди.

ЯПОНЛАРНИНГ ЯНА БИР ДУНЁСИ

Тошкент давлат санъат музейида янги кўрғазма намойиш қилинмоқда. Кўрғазмага XIX асрда яшаб ўтган япон расомларининг 50 та ноёб асари кўйилган. Япон рангли ҳаққолиги (ёғочга ўйиб солинган гул ва суратлар) нозиклиги ва гоёта ифодалиги билан юртдошларимизни ўзига жалб қилмоқда. Ҳа, бу япон халқ фан-техникада эришган ютуқлари билангина эмас, нафис далайлари билан ҳам эътиборга молик экан.

"АСАЛ" ДАРАХТИ

Африкада эмас, ўзимизнинг Иштихон тумани Навоий жамоа хўжалигида топилди. Хўжалик ҳудудидаги Каттақангли қишлоғида яшовчи бир акашонимиз дашдан қариб-қуриб қолган тут дарахтини йиқитиб уйига олиб келгунча ҳам бу нарсани ҳаёлига келтирмаган эди. Дарахтни ўтин учун майдалаётганида эса, хурсанд бўлиб кетди. Дарахт кекса эмасини, ичи говак бўлиб қолган, говакдан роппа-роса 5 кило асал чикди.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ ВА МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЕРЛАНДИ

ЭЛ ДАРДИГА МАЛҲАМ БўЛАЁТГАН ИНСОН

уни кузата бошлайди. Меҳнатдан бўғриққан юзлари, тердан намчил сочлари, умуман шу туришнинг ўзини ҳам айтиб туради. Оператсия тугади. Дўхтирининг чеҳрасидан умид балқиб турибди. Демак, ҳаммаси яхши ўтди. Иш, асаб, билим, тажриба, бутун жарроҳлик ортада хонада қолди. Шифокор ўзини ўраб олган беморнинг ҳешларига қозир бир сўз айтди: "Ҳаммаси қайида!". Миннатдор нигоҳлар

вақт" дея жавоб қилган эди. Бундан ўн йил бурун тиббиёт фанлари номзоди бўлди. Айни пайтда эса, докторлик ишини ёқлаш арафасида турибди. Шунингдек, 40 дан ортиқ илмий мақолалар, қўлланма ва монографиялар муаллифи ҳамдир. У кишининг кўплаб ихтиролари чет элларда, ҳамда мамлакатимизда янги кашфиётлар рўйхатида киритилган.

... Дарҳақиқат, Қувондиқ аканинг бўш вақти жуда кам. Беш нафар фарзанди бор. Аели Рашида, олий маълумотли. Спорт жониди. Каратедан хабари бор. Бокс бўйича Ўзбекистон спорт устаси Эл дардида ёниб яшаётган инсон.

Қувондиқ ака имконияти, ғайрати ва ақли тўнглаб қолган тоифанинг одамларидан эмас. Бир гал ундан "Сиз учун энг қимматли ва азиз нарса нима?" деб сўраганимизда, у киши "Вақт, фақат

Махмуд АБУЛҲАЙ, Сурхондарё вилояти

БМТнинг қарорига биноан ўтган 1994 йил-Оила йили деб эълон қилинган эди. Бу борада республикамизда ҳам кўпгина ижобий тадбирлар амалга оширилди ва оширилмоқда. Жумладан, ҳукуматимизнинг кам таъминланган, қаровчисиз қолган оилалар ва болаларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатаётганлиги фик-

занцева таъкидлаганидек, бу ерда дастлаб 218 та етим ва ота-онаси қаровисиз қолган болалар уйи тарбияланувчилари 100 та хонадонга бириктирилган. Агар моддий таъминот жиҳатидан олиб қарасак уларнинг 22 фоизи яхши, 30 фоизи ўртаҳол яшамоқда. 28 фоизи яшаш шароити яхшиланишига ва 20 фоизи эса доимий

сухбатлар уюштирилиб, уларнинг ўзаро муносабатлари ўрганиб чиқилмоқда. Бу оилаларга табиатан ўзларига мос фарзанд, болаларга эса дилдаги оила, ота-онани топишда ёрдам бермоқда.

Бу усул, албатта "Болалар уйи"дан бутунлай воз кечиш керак, деган мақсадда бўлмаса-да, мамлакатимизда етим ва ота-она қаровисиз болаларга ижтимоий ва тарбиявий томондан ёрдам бериш тизимини такомиллаштириш, уни ўзимизнинг шарқона тарбия усулимизга яқинлаштириш сари қўйилган ижобий қадам бўлмоқда.

Жамгарма фаолиятининг асосий вазибаларидан бири қариндош-уруғларининг қўлида, оилаларда тарбияланаётган етим болаларнинг турмуш шароитини ҳар томонлама ўрганиш, уларга амалий ёрдам кўрсатиш ҳисобланмоқда. Юртимизда қадим-қадимдан қариндош-уруғчилик муносабатлари мустаҳкам ривожланиб келган. Турли сабаблар билан етимлик қисмати бошига тушган болалар асосан меҳрибон қариндош-уруғларининг қўлида тарбияланган. Юртимиз мустақилликка эришиб шу удум яна қайта тиклана бошлади. Мамлакатимизда "Болалар уйлари" тарбияланувчилари учун барча қулайликлар муҳайе қилинмоқда.

Лекин бу ерда болалар оилада ота-она, опа-сингил, ака-укалардан бир-бирига

ўтадиган меҳр ришталаридан маҳрум ўсишар экан. Ахир ота-онанинг йўл-йўлакай фарзанди бошини эркалаб бир силаб ўтиб кетганида унга ўтадиган меҳрни нима билан ўлчаш мумкин?! Шу бондан етим болаларни оилага қайтариш масаласини ўрганиш жамгарма олдидан турган энг катта муаммо бўлиб турибди. Шу жиҳатдан жамгарманинг Наманган вилояти бўлими тажрибаси ибратга лойиқ. Наманганликлар тажрибаси умумлаштирилиб, уни ҳаётга татбиқ этиш барча вилоят бўлимларига тавсия этилди. Ҳозирги кунда болалар жамгармаси вилоят бўлимлари ходимлари жойлардаги маҳаллий ҳокимиятлар, маҳалла кўмиталари вакиллари билан биргаликда шундай етим болаларни рўйхатга олиш ва уларга амалий ёрдам бериш тадбирларини ишлаб чиқмоқда.

Жиззах вилоятидаги икки туманда Наманган вилояти тажрибаси ҳаётга татбиқ қилинди. Сурхондарё вилоятида эса 25 оила қариндош-уруғларининг етим қолган болаларини бағрига олиб, уларни ўз фарзандларидек тарбияламоқда.

Бир сўз билан айтганда келгусида "Болалар уйи" етим ва ота-она қаровисиз болалар учун "тез ёрдам" вазифасини ўтаса, оилалар тарбия ва вояга етказишнинг асосий ўчоғи бўлиб қолиши керак.

Э. ЭШОНҚУЛОВ

«Оила ва жамият»нинг муҳбири

“МЕНИНГ УЙИМ — ЧИРОҒИМ МЕНИНГ”

римиз далилидир.

1994 йилнинг сўнги ойида Наманганда Республика болалар жамгармаси томонидан “Менинг ўйим — чирогим менинг” мавзуси остида республика семинари бўлиб ўтди. Унда етим болалар, ота-онаси қаровисиз қолган болалар учун уй хизматини ташкил этиш, синов назария ва амалиёт мавзуси кўриб чиқилди. Болалар уйда тарбия топаётган болаларнинг келажақда ўз уйи ва ўрнини топиб кетишлари мушкул кечаётганлиги семинарда таъкидланди. Зеро, болалар уйда ҳамма шартшароит муҳайе бўлса-да, лекин ота-она, ака-ука ва опа-сингил меҳрига — ҳақиқий оила муҳитига нима етсин. Агар улар оилаларга яқинлаштирилиб ёки умуман оила муҳити ичда тарбия кўришса ўзларига муносиб йўллари осонроқ топиб кетишлари мумкинлиги семинар қатнашчиларининг диққат марказида бўлди.

Болалар жамгармасининг Наманган вилоят бўлими томонидан бу борада ўтказилган тажриба ўзининг самарали натижаларини бераётганлиги анжуман қатнашчиларида катта кизиқиш уйғотди. Бўлим раиси Н. Рязанцева

моддий таъминотга муҳтождир. Аммо натижа ёмон эмас, болаларнинг билим даражаси, яъни ўқишни ўзлаштириб олишларида яхши кўрсаткичларга эришилган. Жумладан, уларнинг 65 фоизи “аъло” ва “яхши” баҳолабга ўқитган бўлса, 15 фоизи ўзларининг шеър ёзиш, расм чизиш, кўшиқ айтиш ва рақсга тушиш қобилиятларини намоён этмоқда.

— Дастлабки синов ўтказилиши арафасида болаларни ўз қармоғига оломқчи бўлган 200 нафар оила бизга мурожаат қилган бўлса, бугунги кунга келиб уларнинг сони анча кўпайиб бормоқда. Болаларни қармоғига олган оилалар билан доимий алоқада бўлиш ва иложи борича етарли миқдорда моддий ёрдам кўрсатиш ишлари бўлим вазифасига кирди, — дейди Болалар жамгармаси вилоят бўлими раиси Н. Рязанцева.

Вилоятда болаларни қармоғига олган оилалар учун хизмат кўрсатувчи марказ ташкил этилган бўлиб, бу марказга оилалар болалар ҳақидаги фикрлари билан мурожаат қилишларига имконият яратилган. Болаларни оилаларга бириктиришдан олдин ҳар бир бола ва оила аъзоси билан педагогик

Янги, 1995 йилни бошлаганимизга ҳали кўп бўлгани йўқ. Қаерга борманг, ким билан учрашманг юртдошларимизнинг ўтган йил сарҳисоби билан машғул эканининг гувоҳи бўласиз. Ўтган йилимиз биз учун қандай кечди, қандай ютуқларга эришдик, қандай камчиликларга йўл қўйишди, қайси ниятларимиз, режаларимиз амалга ошди, қайсилари ошмади. Вақт ўтар экан, у бизга тажрибалар қолдиради. Шу маънода ўтган йил таҳлили ҳам муҳим

ўйлашимча бўлимиз шу қисқа давр мобайнида анчагина ишлар қилишга улгурди. Кўпгина ниятларимиз амалга ошди, қолганларини ҳам амалга ошириш учун бўлимизда меҳнат қилаётган барча инсонлар бир екадан бош чиқариб, дадил ҳаракат қилишмоқда.

Бўлимизни Тошкент вилоят Соғлиқни сақлаш бўлими билан ҳамкорликда зиммамиздаги улкан вазифа — еш авлод соғлигини сақлаш, оналик ва болалиқни химоя қилиш йўлидаги тадбирлар мажмуасини ишлаб

корхонаси, Олмаликдаги кон металлургия корхонаси, Янгийўл ег-мой корхонаси каби турли йирик корхоналарда меҳнат қилаётган аёллар, бўлгуси оналарга, ўша корхоналар билан ҳамкорликда арзон нархда “8 МАРТ” санаториясига йўлланмалар берилди. Улар бу ерда ҳам кўнглили хордиқ чиқариб, ҳам шифо топиб кетишди.

Бўлгуси оналарга катта эътибор қаратаётганимизга сабаб бор, албатта. Чунки, соғлом ондангина соғлом фарзанд туғилади.

Олмалик, Охангарон, Бекобод, Паркент, Тошкент, Чиноз, Зангиота туманларида ҳамда Ангрэн, Чирчиқ ва Янгибозор шаҳарларида бўлимизнинг таянч пунктлари очилган. Улар соғлом авлодни тарбиялаш йўлида бўлаётган савий-ҳаракатларимизни янада изчилроқ олиб боришга ёрдам бераётти. Бизни маблаг билан таъминлашда беминнат тиргак бўлаётти. Маблаглар таянч пунктларимиз қошида ташкил этилган ва этилаётган турли хил кичик корхоналардан тушган фойда эвазига тўпланмоқда. Шу билан бирга бу пунктларда бизнинг ишимизга дахлдор, оила ва никоҳ ҳақида, она ва бола соғлигини сақлаш ҳақида аҳоли билан турли савол-жавоблар уюштирилмоқда, маслаҳатлар берилмоқда.

Вилоятимизда мавжуд болалар шифохоналари, тугруқхоналар, болалар уйларига имкон қадар турли тиббий асбоблар, озик-овқатлар, кийим-кечаклар билан қарашдик. Инсонларварлик ердами сифатида 2000 кг пе-

чене, 2000 кг болалар овқати, 2000 долларлик “Коринфар” аппарати, 3600 сўмлик болалар курткалари эҳтиёж сезилган жойларга тарқатилди.

Болаларнинг киши таътилларида вилоятимизнинг турли туман ва шаҳарларидан 3-4 нафардан ўсмир қизларни йигиб, “8 МАРТ” санаториясида бепул хордик чиқаришларига имкон яратдик. Йигилган 60 га яқин қизлар ичда кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари, турли кичик голибалари, аълочи қизлар бор эди. Бу бизнинг яқиндагина кўрган тадбиримиз.

— Бу йил қандай ишларни бажаришни режалаштиргансизлар?

— Яхшиликни режалаштириб бўлмайди. Бизнинг ишимиз имконимиз етувчи муҳтожларга ёрдам қилиш, соғлом авлод учун тер тўкиш. Бу нарса бўлимиз ташкил топган кунгич зиммамизга юкланган эди. Бу йил ҳам биз ўз ишларимизни давом эттирамиз, холос.

СОҒЛОМ ОНАДАН СОҒЛОМ ФАРЗАНД ТУҒИЛАДИ

тажрибалардан холи эмас. Тажрибалар эса, эндиги ҳаётимизни, йўлимизни равшанлаштиради.

Хукуматга қарашли бўлмаган Халқаро “Соғлом авлод учун” хайрия жамгармасининг Тошкент вилоят бўлимида бўлганимизда ҳам у ердигиларни ўтган 1994 йилни сарҳисоб қилаётган ҳолда учрагдик. Бўлим раҳбари Жаҳон опа Роҳатова мухбиримиз И. Бўрибоевга куйдагиларни гапириб берди.

— Халқаро “Соғлом авлод учун” хайрия жамгармаси Тошкент вилоят бўлими 1993 йил 30 ноябрда ташкил топган эди. Ордан кўп вақт ўтгани йўқ. Лекин,

бу борада қатор инсонпарварлик ердами сифатида ишлар қилинди. Бундан ташқари, “8 МАРТ” номидаги аёллар соғлигини сақлаш ва даволаш маскани билан тузилган шартнома янада самарали бўлди. Шу шартнома асосида, мана ҳозиргача вилоятимизнинг турли туманларидан келган бўлажак оналар кўриқдан ўтказилиб, бу ерда шифо топмоқда, хордиқ чиқармоқда.

Ўтган йил давомида мана шу, Тошкент вилоят Соғлиқни сақлаш бўлими ва “8 МАРТ” аёллар шифо маскани билан тузилган шартномаларимиз ишимизда жуда асқотди. Вилоятимиздаги Охангарон ун ишлаб чиқариш

Соғлом авлодни тарбиялашга қиришар эканмиз, даставвал оналар соғлигини мустаҳкамлашга эришишимиз лозим.

Яна сарҳисобга қайтадиган бўлсак, ўтган вақт мобайнида оғир хасталикларга учраган, биздан мадад истаб келган аёллар турли шифо ва дам олиш масканларига бепул еки арзонлаштирилган нархда йўлланмалар олиб даволанишди. Юрак-томир хасталиклари билан оғриган кўпгина бўлажак оналар Кардиологик марказ билан тузган шартномамиз асосида Тошкент денгизи кироқларида соғлиқларини тикламоқдалар.

Ҳозирги вақтда вилоятнинг

«Оила ва жамият» 1 (173)

Ўз касбининг билимдони яхши билдики, унинг муайян пайтгача олган билимларининг барчаси ўздан олдинги олимлар, мутафаккирлар, фан фидойиларининг машаққатли меҳнати натижаси. Агар инсон мана шу орттирган билим доирасини мунтазам кенгайтириб борса, собитлик билан тинмай ўз устида ишласа, фанда бирор янгилик яратиши мумкин. Яратилгунча, кашф қилингунча анча мураккаб бўлган муаммо энди оддий, содда, тушунарли. Масалан, Эйнштейннинг нисбийлик назарияси, Менделеевнинг даврий қонуни, Беруний ва Чағминий боболаримизнинг ернинг қуёш атрофида айланиши ҳақидаги фикрлари, Ибн Синонинг қовуқдан тошни олиб ташлаш операциялари каби тадқиқотлар фикримиз далилидир.

Биз ҳозирги билимларимизнинг юксак даражаси учун фан ҳазинасини яратган, унга ўз ҳиссасини қўшган олимлардан миннатдор бўлишимиз, уларни ҳар доим ҳурмат билан тилга, ёдга олишимиз шарт. Демак, илм ҳазинаси манбаларини билиш, излаб топиш, уларни янги назарий, амалий ғоялар билан бойитиш, агар уларда янгилик бўлса, бу фактни халқаро майдонга олиб чиқиш долзарб вазифалардан бири эканлиги аён бўлиб қолади. Энг аввало биз аждодларимиз, оталаримиз яратган илми тугал билишимиз, уларни янада бойитиш устида ўйлашимиз ва шу йўналишда жадал ҳаракат қилмоғимиз зарур. Ҳаракатнинг нечоғлик баракали бўлиши бизнинг келажак ғуруримизни белгилайди, босган қадамимиз янада баракалироқ бўлади. Аксинча бўлсачи? Бу ҳолда, албатта ўзимиз сезмаган ҳолда боболаримиз тарафидан аллақачонлар яратилган янгиликни билмасдан яна қайтадан "кашф" қиламиз, орқага қайтмас қимматли вақтни бекордан-бекорга сарф қилиб, дегсиниб туравериш бизни ҳайрон қолдирмайдиган даражага етамиз.

Бундан бир неча йиллар бурун бир номдор жарроҳ дўстимиз янгилик тақлифига муаллифлик қоғозини олиш учун зарурий ҳужжатларни тўлғашиш учун елиб-югурганининг гувоҳи бўлганман. Бу учу қайрилма янги шаклдаги ништар эди. Жарроҳлик муолажасининг қийин босқичларини бажаришда жуда асқотадиган ажойиб так-

лиф! Чин дилдан табриклаганмиз. Яқинда X аср охири, XI аср бошларида ёзилган ватаржима қилиниб, Москвада чоп этилган "Китоб ат-тасриф ли-ман аджажаза ан ат-таълиф" китоби қўлимга тушиб қолди. Унинг муаллифи Ибн Синонинг замондоши, ундан 44 йил олдин туғилиб, тахминан 25 йил илгари вафот этган, Оврупода Абулқасим номи билан машҳур Абулқосим Халаф ибн Аббос аз-Захравий эди.

Бу китобда 200дан ортиқ жарроҳлик

ишлатган катетерга ўхшарди. Бу ерда балким катта ҳақиқат бордир, негаки, "Китоб ат-тасриф"нинг энг қадимий нусхаси М. Е. Салтиков-Шедрин кутубхонасида сақланмоқда.

Олмон жарроҳи Вегнернинг 1876 йилда айтган сўзларини эслайлик: "Мен ва менинг ҳамкасбларим худо ва перитонит олдида қўрқув руҳида тарбияланганмиз". Қаранг-а, худо ва перитонит тенглаштирилаяпти! Перитонит-қорин пардасининг яллиғлиниши. XIX

Демак, Монтгомери Уотт илмий далилларга асосланиб, мана шу сўзларни айтган. Қани энди шу далиллар ўз қўлимизда бўлса... Афсуски, бу далиллар дунё бўйлаб тарқалиб кетган. Борлари ҳам ўз тадқиқотчиларини кутмоқда ёки кимларнингдир қўлида сирининг очилишини кутиб ётибди.

Бунга ишонч катта, аз-Захравийнинг "Китоб ат-тасриф"ига ўхшаш табобатга оид қўлёзма ёки тошбосма китоблар халқимиз қўлида бор. Улар авайлаб

БИЗ БУЮК АЖДОДЛАР ВОРИСИМИЗ

асбоблари (расмлари ва изоҳлари билан), уларнинг қандай ишлатилиши ҳақида аниқ ва тўлиқ маълумот берилганди. Бу тўғрида аз-Захравийнинг ўзи шундай ёзади: "О...о, менинг фарзандларим, муолажа фаннинг бир қисми бўлмиш шу китобни тугаллаётганимда....., мен уни жарроҳлик асбоблари суратлари билан тўлдиришни маъқул кўрдим, чунки бу суратлар аниқ тушунча беради". Қизиги, шундаки, булар орасида бояги эгик ништарнинг расми изоҳлари билан берилган эди! Қаранг-а, бундан қарийб минг йил олдин яратилган, амалда қўлланган ништарни биз яна қайтадан "кашф" этибмиз.

Абулқосим аз-Захравийнинг "Китоб ат-тасриф"ини ўрганиши шунинг кўрсатадики, ҳозирги пайтда Овруполик кўп олимлар номи билан юритилувчи, аталуви жарроҳлик асбоблари, касалликлар, норасоликлар тўғрисида бобомиз хўп ва аниқ ёзган эканлар, аммо шу вақтгача биз беҳабар эканмиз. Масалан, жароҳатни кериб туриш учун қўлланадиган асбобни Фарабеф кериғичи, деб атаймиз. Аз-Захравий китобида унинг ҳар хил турлари ва катталиклари тўғрисида батафсил сўз юритилган.

Чаноқ бўшлиғида операция қилиш учун операция столида бемор бош томони пастилалади. Бу ҳолат олмон жарроҳи Тренделенбург номи билан аталади. Бироқ Абулқосим аз-Захравий бу ҳолатни ундан бир неча аср илгари ёритган ва қайси вазиятларда қўллашни тавсия этганлар.

Умуртқа поғонаси сили Персивал Потт шарафига "Потт касаллиги" деб юритилади. Аммо улуг жарроҳ аз-Захравий бу касалликни ундан 700 йил илгари ёзган. Биринчи бўлиб, кўз касалликларида "катаракта" сўзини ишлатган.

Ҳозирги замон урологиясини ҳар хил катетерларсиз тасаввур қилиш қийин. Ҳатто мана шу "катетер" сўзи ҳам бобомиз китобидан олинган, яъни "касатир" талаффуз жараёнида "катетер"га айланган. Мана шу тобда Санкт-Петербург музейларидан бирида кўрганларим эдимга тушадди. Улуғ Пётр I уретра стриктураси (пешоб чиқариш каналининг чандиқли тайориши)дан азоб чекарди. Пешобни энгиллатиш учун ўзининг қовуғига ўзи катетер соларди. Аз-Захравий ўз китобида расмини чизган катетер худди Пётр I

аср бошигача Оврупо жарроҳлари орасида давоси йўқ деб келинган. Энди машҳур жарроҳ П. Л. Сельцовскийнинг "Тарқалган йирингли перитонитлар" (Москва, 1963) китобида ёзилганларга эътибор қилайлик: "Н. И. Пирогов (1866 йил тўғрисида гап кетмоқда — Ж. Б.)...биринчи бўлиб, қорин бўшлиғи аъзоли жароҳатланганда операция йўли билан даволашни, ..ичакларни тикиб, яна қайтадан қорин бўшлиғига жойлаб қўйишни таклиф қилди". Ана энди аз-Захравийнинг китобида ёзилганларни ўқийлик: "Ичаклар жароҳати кетгуд ип билан тикилади... ва қорин бўшлиғига жойланади". Улуғ рус жарроҳи Н. И. Пироговдан тахминан 850 йил олдин бу ҳақда ёзган аз-Захравий ҳатто ичакни тикиш учун илк бор ҳозирги пайтда кенг қўлланадиган кетгуд (ичакдан қилинган ип) ишлатган.

Ана энди ўзимизга оддий ва лўнда савол берайлик: нега шу вақтгача биронта касаллик ёки жарроҳлик асбоби, ёки даволаш усули улуг Ҳаким аз-Захравий шарафига унинг номи билан аталмаган? Ахир унинг илмий амалий ишлари XII асрда лотин тилига таржима қилинган эди-ку! Ахир жарроҳлик тарихида илк бор оқма тешиклари куйдириб даволаш, қон томирдан ҳосил бўлган ўсмаларни олиб ташлаш, тил ости пуфганини кесиб олиш, тромбоблебит (томир касаллиги)ни бартараф қилиш операцияларини шу Ҳаким ёзган эди-ку!

Майли, мураккаб тарафларини қўя турайликда, оддий бир ҳақиқатга назар ташлайлик. Фаранг жарроҳи Брюн 1934 йилда қовуқ ва пешоб чиқариш каналида тош туриб қолганида кузатиладиган белгини ёзганидан кейин, бу белги унинг номи билан атала бошлади. Бироқ ундан қарийб 900 йил бурун бу тўғрида Ибн Сино бобомиз шундай ажойиб ёзган ва шарҳлаган эдиларки, ҳатто бунга ҳозирги пайтда ҳам бирон нима қўшиш амри-маҳол. Хўш, унда нега бу белги Ибн Сино симптоми деб аталмайди? Ахир бунинг Ибн Сино қаламига тегишли эканлигини фарангистонликлар билмасмидилар? Аммо, қарийб XIX аср бошигача "Тиб қонунлари" табобат институтларида асосий дарслик бўлиб хизмат қилган эди-ку!

Мана шундай кўндаланг саволлар олдида лол қолсану, беихтиёр равишда инглиз олими Монтгомери Уоттнинг 1976 йилда ёзганлари хаёлингга урилади... Овруполиклар мусулмон маданиятидан...., айниқса философия ва табобат соҳасида, ўзларининг қанчалик қарздор эканликларини ҳис қилганларича йўқ. Қўпинча мусулмон маданиятининг ижобий таъсири ва кўламини пасайтириш, ҳатто тамоан эса олмасликка уринамиз. Бизнинг мусулмонлар билан яхши муносабатимиз уларнинг олдида қанчалик қарздор эканлигимизни тан олишга мажбур қилади. Буни яшириш ёки тан олмаслик сохта ғурурдан бошқа нарса эмас".

сақланмоқда. Лекин, азизлар, бу китоблар айрим одамларнинг мул бўлиб қолмасин, балки уларни тадбиқ қилиб, яна халқнинг ўзига қайтариш ва ўсиб келаётган ёш авлодга уларнинг боболари ким бўлганлигини яққол намоён қилиш зарур.

Ҳеч ким она қориндан табиб бўлиб туғилмайди. Улар ё отасидан, ё акасидан, ё бобосидан табиблик сирларини ўрганадилар. Албатта улар қадимий қўлёзмаларни ҳам мутолаа қиладилар. Шундай бўлиши мумкинки, шу табобатга оид қўлёзманинг қандайдир бир қисми шу шахснинг амалий ишига керак, бироқ қолган фасллари ичидagi сирлар очилмаган ҳазина бўлиб қолмоқда. Уларни қўлда сақлангандан фойда йўқ, Бу китоблар (қўлёзмалар) халқ учун хизмат қилмоғи, янги илмий амалий қадамларга рағбат уйғотмоғи даркор.

Агар бу қадимий қўлёзма китобларда уларнинг муаллифлари томонидан илк бор ва тарихий сана жиҳатдан кимдандир олдин бирон-бир янгилик ёзилган бўлса, бу фактларни тўлаб, уларнинг муаллифлик ҳуқуқини, шарафини халқаро майдонда ҳимоя қилайлик. "Биринчи бўлиб..." деган ҳайқирик, тан олишлар ҳамда синдром, симптом, норасолик, касаллик, муолажа ва жарроҳлик усуллари боболаримиз номи билан аталсин. Ана шунда уларнинг руҳи шод бўлади, бизлардан рози бўлишади. Энг муҳими, улуг иштарихий ҳақиқат тикланади.

Мен ушбу вазиятга муҳим жиҳатга эътиборингизни қаратмоқчи эдим: Оврупо олимлари томонидан ёзилган табобат тарихини ўқисангиз, ўлкамизда ўтмишда, тиф, қизамик, чечак, кўкйўтал, катаракта, трахома, безгак, хўрозак ва буйрак, жигар касалликлари кўп учраганига иқдор бўласиз. Бироқ мана шу касалликларга тегишли муҳим белгиларнинг барчаси Оврупо олимлари номи билан аталади. Беихтиёр ўйланиб қолсан киши: наҳотики бу касалликларни даволаш тажрибасини бошқаларга ўргатиш, кузатганларини ёзиш билан ўлкамизда биронта ҳам табиб шугўлланмаган бўлса?! Балки мана шу калитни халқимиз қўлида сақланаётган китобларимиз бизга кўрсатар! Балки бу касалликлар ёзилган китоблар ҳам қатағон йиллари қатағон қилиниб, биронтаси ҳам қолмадимикиан? Йўқ, бунақа бўлиши мумкин эмас! Бундай қўлёзмалар кимларнингдир қўлида қайсидир архивларда ўз кашфиётларини кутиб ётгандир. Демак, уларни ҳам қидириб топмоғимиз пайти келди. Уларни ёзган, синчков кузатишлари ва даволаш усуллари билан янгилик яратган кўплаб янги табиб номлари табобат осмонида ярқ этди, юлдуздек чақнаса ажаб эмас. Бунинг учун барчамиз биргаликда ҳаракат қилмоғимиз шарт.

Жуманазар БЕКНАЗАР

Х. Саидов сурати

Пазанда маслаҳати

“Етти стакан” торти

Барча масаллиқлар стаканда улчангани учун шундай ном олган. 1 дона тухумни 1 стакан шакар билан аралаштирилади. Устига 1 стакан сарғ, 1 стакан қаймоқ, 1 чимдим ош содаси қўйилади. Сўнгра устига бир стакан сут, 1 стакан крахмал

қўшилиб обдон аралаштирилади. Тайёр маҳсулот нон толқони сепилган товага қўйилиб, ўртача оловда газ печкасида пиширилади.

Одмали торт

1 стакан ун, 1 стакан қанд упаси, 3 дона тухум, 3 та олма.

Тухумни шакар билан яхшилаб аралаштириб, кейин ун қўшиб атала тайёрлайсиз. Торт қолипни ёглаб, нон толқони сепасиз ва олма пўсти арчилиб бўлақларга бўлиб қолипга соласиз. Олма бўлақлари устига атала қўйилиб, қизитилган газ печкасида пиширилади.

“Байрам” торти

9 дона тухум, 460 грамм қанд упаси, 300 грамм ун.

Тухум сариги билан қанд упаси, тухум оқсилнинг ўзи алоҳида аралаштирилиб кўпиртирилади. Кўпиртирилган тухум оқсиги ва тухум саригига ун қўшиб хамир қорилади. Сўнг патнисга қўйиб газ печкасида ўрта оловда пиширилади. Пишгач эса тортининг усти ва ён томонларига нишолдасимон ширинлик суртиб безатилади. Нишолдасимон ширинлик тайёрлаш усули: шакар упаси, 200 грамм сарғ, 2-3 қошиқ қуйилтирилган сут, 2 ош қошиқ коняк обдон аралаштирилади.

ДИЛБАР тайёрлади.

Оила

38 ЁШДА

Ташкентда яшайди. Инсонни кадрлайдиган меҳр-оқибатли, очик кўнгил муслима. Бир фарзанди бор. Фарзандим ёлғиз қолмаса дейди.

Зиёли, моддий тўқис, олийжаноб инсон билан ҳаёт ришталарини боғламоқчи. “Ойла-391” мактабларини кутади.

Дераза

МЕДАЛНИНГ ЖАЖЖИ СОҶИБИ

“Гинеснинг рекордлар китоби”га литвалик Кристина Страгаускайте исми қизалоқнинг номи ҳақ ёзлди. У сайерамининг медал билан тақдирланган энг ёш аъзоси деб топилди. Россия тўғрисида яшовчи бу қизча 1989 йилда рекорд қўйганди. Лекин тўрт йилдан сўнггина тан олинган қоғоз етиб келди. унинг ёши 4 йил 8 ой ва 7 кунлик эди. Ушанда 7 апрел кунини уйга енгин кетди. Қизча икки метрлик баландликдаги деразадан ўзини дастга ташлаган ва эшикни ташқаридан очиб сингилчаси ва укачасини қутқарганди. Ушанда унга “Енгинда кўрсатган жасорати учун” медали берилганди.

СПОРТ РЕКОРДИНИНГ ЁШИ

Энг қадимги дунёвий рекорднинг ёши... 2555 йил! У Накоса шахрлик Тисандросеа тегишли. 55-Олимпия ўйинларида муштлашчи бўйича 4-март Олимпия чемпиолигини қўлга киритди. Фақатгина 2517 йилдан кейингина венгриялик боксчи Ласло Поппу бу натижага яқинлашди, холос. У 3 марта олимпия чемпиолигига эришди.

ЯНА МАРАДОНА ҲАҚИДА

Ўтган йили ез фаслида Марадона журналистларга қараб милтиқдан ўқ узгани учун суд уни 4 йилга озодликдан маърум қилганди, лекин 19 декабрда бу ҳукм 20 минг доллар жарима билан юмшатилиб, Марадонанинг “судядан рухсатсиз ўз уйдан бир суткадан ортиқ вақт чиқиб кетмаслиги” ҳақидаги ваъдаси олинганди. Лекин “юлдуз” ўз таътилини ўтказиш учун Кубага жўнаворди. Судя А. Кариденинг айтишича, Марадона судяни озоҳлантирмай чиқиб кетган ва таътилдан келиши биланоқ панжара ортига тушиши мумкин.

“БОНИ — М” ВЬЕТНАМДА

Пойтахт шаҳар Хошиминдаги катта спорт саройида машҳур “Бони-М” гуруҳининг концерти уюштирилди. Маҳаллий ерликлар учун (10 доллардан 20 долларгача) юқори бўлган патта нархи мухлислар қизиқшини сўндирганича йўқ.

Табриклаймиз!

Хурматли ПАДАРИ БУЗРУКВОРИМИЗ ва ВОЛИДАИ МУХТАРАМАМИЗ!

Сизларни Янги йил билан чин юракдан салимий муборакбод этамиз. Илоё, биз фарзандларингиз бахтига доимо омон бўлинг.

Хонадонимизда ҳамisha қушдай ерқин, нур сочиб туринг.

10 фарзандингиз, 70 набрангиз ва 21 чеварангиз номидан ўғилларингиз РЎЗИҚУЛ, ТОНГОТАР, СУНАТИЛЛО набираларингиз СИРОЖИДДИН, АКМАЛ қизларингиз РАХИМА, ФАЗИЛАТ.

Хурматли ва қимматли САИДАХОН! Сизни муборак туғилган кунингиз билан чин дилдан табриклаймиз. Сизга туганмас бахт, соғлиқ-саломатлик тилаймиз. Янги йил эзгулик йили бўлиб хонадонингизга кўндан-кўп шодлик-қувончлар етаклаб келсин.

Кажоли эҳтиром ила ТУРМУШ ЎРТОГИНИНГиз ва қизларингиз САЙЕРА,

ҲИЛОЛА, ХУРШИДА.

Азиз ва меҳрибон онажоним Бодомгул АЛЛАЕРОВА! Туғилган кунингиз қутлуг бўлсин. Сизга марҳаматли ва муруватли яратувчи Тангри таолодан узоқ умр, соғлиқ-саломатлик сўраймиз. Қизингиз НИЛУФАРХОН ва ўғлингиз ОЛИМЖОН.

Жиззах вилояти, Зафаробод тумани.

Қадрдон укамиз Ҳотамжон ЮСУПОВ! Сени Янги 1995 йил ҳамда шу қутлуг Янги йилда 28 ёшга тўлишинг билан чин юракдан табриклаймиз. Энг салимий тилақларимиз Сенга ер бўлишини тилаймиз.

Келинимиз Наргизахон ва ширинтой фарзандларингиз Оловиддинжон, Зивуддинжонларнинг бахтига ҳамisha

омон бўлсин. Халқимиз осойишталиги йўлидаги масъулиятли, аммо шарафли ишларингизда омад ер бўлсин. Аккаларингиз Абдунаби ҚОДИРАЛИЕВ, Элмуроджон ҚУРБОНОВ.

Ташкент шаҳри

Меҳрибон дадажоним Бекмат НАМОЗОВ ҳамда меҳрибар азиз онажонимиз Инобат ҚАХХОР қиз! Сиз азизларимизни қутлуг Янги — 1995 йил билан табриклар эканмиз, жаҳондаги барча эзгуликларни Сиз сари йўллашини субҳи саболардан тилаб қоламиз. Фарзандларингиз номидан кенжабойларингиз ПУЛАТЖОН ва қизларингиз Лаптофат НАМОЗОВАЛАР

Ташкент — Термиз

Азиз онажоним Раҳимбой САПАРБОВЕВ ва онажонимиз Пошшо ая! Сизларни қириб келган Янги йил байрамини билан қизгин табриклаймиз. Узоқ-умр, завқли кексалик даврини тилаймиз. Бахтилизга ҳамisha соғ-саломат бўлинг.

Фарзандларингиз номидан талаба қизингиз ГУЛАСАЛ Гурлан тумани

Азиз падари бузрукворимиз Гулом ЭРГАШЕВ!

Сизни табаррук 60-ёшингиз билан муборакбод этамиз. Илоҳим бу ёшингиз яна бир нечтасини кўринг. Биз, яъни 12 фарзандингиз, 19 неварангиз хизматингиздан чарчамайлик. Барча фарзандларингиз ва невараларингиз номидан ЗУЛФИЯ ва ДИЛФУЗА.

Хурматли волидаи мухтарамимиз Азимова МУНИСХОН ИКРОМОВНА!

56 ёшингиз муборак бўлсин. Барча меҳнат-заҳматларингизни роҳат-фарогатини кўринг. Узоқ умр кўриб, хонадонимиз сунъч тоғи бўлиб юринг. Эртанги кундаги барча ишларингизга улкан зафарлар ер бўлсин, ўғлингиз Баҳодирхон, келинингиз Жамилахон, Невараларингиз Дилнозахон, Наргизахон, Жасуржон.

Синглим ГУЛБУВИ! Никоҳ тўйинг билан қутлайман. Сенга бахтонан тахт тилаймман. Кўнганинг билан қўша қаргини, деб тилак билдирувчи аканг Шавкат АБДУНАЗАРОВ, Ташкент Техника Дорилфунуни толиби

Хурматли умр йўлдошим Олия ҚУРБОНОВ!

Сизни 24 ёшга тўлганингиз билан муборакбод этамиз. Сизга хушайфият, узоқ умр, тансиҳатлик тилаймиз. Оиламиз бахтига соғ, бошимизга соябон бўлинг. Оила аъзоларимиз номидан рафиқангиз МАТЛУБА, Қашқадарья вилояти, Қамаш тумани Эсабой қишлоғи.

Азиз онажонимиз ЭШОНҚУЛОВА Санаим! Биз Сизни 52 ёшга тўлишингиз муносабати билан табриклаб, ҳамisha соғ-саломат, хуш кайфиятда юришингизни Оллоҳдан тилаб қоламиз.

Оила аъзоларимиз номидан ўғлингиз АҚҚАР ва келинингиз НОДИРАХОН.

Сурхондаре вилояти, Термиз шаҳри

Хурматли ва меҳрибон онажоним Шавкат СУЛТОНОВ! Мен Сизни туғилган кунингиз билан чин юракдан салимий табриклайман. Сизни чинордек бақувватлик, оиламизни тинчлик-хотиржамлик, чарогон ҳаёт тарқ эмтсин. Лабингиздан қулғу, юзингиздан табассум аримасин талаба қизингиз МАТЛУБА.

Ҳаётим қувончи, умр йўлдошим Бекмуроджон КҮТБИДДИНОВ! Сизни 18 январда 41 ёшга тўлишингиз муносабати билан чин юракдан табриклаймиз. Сизга сихат-саломатлик, бахту саодат тилаймиз. Барча тилақларингиз амажа ошсин, хонадонимиздан бахт аримасин. Рафиқангиз САИДАХОН ва ширин-шакар фарзандларингиз ЖАВОХИРЖОН ва ДИНОРАХОН.

Тўқини ўзбек ва рус тилларида ўратаман. Юнусобод 18 квартал. Тел: 35-04-32

«Оила ва жамият» 1 [173]

Тўрткўлдан Бўстон шахрига йўл олган автобусда одам унчалик кўп эмас. Автобуснинг "Болали аёллар ва қариялар учун" деб ёзиб қўйилган ўриндиқларидан бирида бир-бирдан чиройли қизлар гоҳ пинҳона, гоҳ очикдан-очик қизгин бахшлашиб кетмокда.

Автобус "Намуна" жамоа хўжалигига етганида унга ёши етмишларни қоралаб қолган мўйсафид чикди. Хаёлимга ҳалиги "моҳичехралар"дан бири отахонга "Келинг, бобо-жон, мана бу ерга ўтира қолинг!" деб илтифот кўрсатади-да қариянинг энг яхши дуоларига сазовор бўлади, деган фикр келди. Афсуски, қаттиқ англишибман. Ҳозиргина автобусни бошга кийиб хандон отаётган бу "фаришталар" қариянинг автобусга яқинлашаётганлигини кўриши биланоқ қаттиқ "чарчашган"ларидан донг қотиб "ухлаб қолишганди". Автобус салонига бир амаллаб чиқиб олган отахоннинг жавдираган кўзлари чуқур уйқуда ётган "моҳичехра"ларга тушди.

Қарияни кўрган 45—50 ешлардаги истараси иссиқ аёл ўз ўрнини бўшатиб уни ширинсуханлик билан ўтиришга таклиф қилди. Отахон кўрсатилган ўриндиққа жойлашиб олгач, дуога қўл очди. "Кўп яша, бахтингни берсин, синглим, бахтингни берсин. Барака топ. Яхшилигинг мендан қайтмаса, ўглингдан-қизингдан қайтсин, узоқ яша". Дуога чарчашган "моҳичехра"лардан бошқа ҳамма кўшилди. Аммо негадир аёл миннатдорчилик билдириш ўрнига... йиглаб юборди. Ҳамма ҳайрон. Оқ фотиҳа берган ўша отахон ҳам, бошқалар ҳам гап нимадалигини билиша олмади. Кўп ўтмай аёл автобусдан тушиб қолди...

Бу воқеага икки йилдан кўпроқ вақт ўтди. Кунларнинг бирида Бўстондан Тўрткўлга жўнаётган автобусга чиқдим. Одам кам. Ўриндиқлар даярли бўш. Мен қўлида бола уйратиб кетаётган аёл енига ўтирдим. Онасининг бағрида эркаланаётган чақалокқа ҳавас билан боқиб "пахла-

вон"нинг исмушарифларини суриштирдим. Аёл "Сиз сўраётган пахлавоннинг номи — Бобожон", дея менга гурур билан тикилди. Не кўз билан кўрайки, у ўша икки йил бурун автобусдан йиглаб тушиб кетган жувон эди. Хаёлимда у хушчақчақроқ, ширинсуханроқ, гўзалроқ бўлиб қолгандай. Автобусдаги ўша воқеа менга қаттиқ таъсир қилганданми ёки "аёл не сабабдан йиғлади" деган савол жавобсиз қолиб, анча вақт менга тинчлик бермаганданми, билмадим, унинг чехраси хотирамда сақланиб қолган эди. Сухбатимиз давомида унга ўша хунук воқеани эслатиб, хафгарчилигининг боисини сўрадим. Аёлнинг табассумидан бир дақиқа ичيدا асар ҳам қолмади. У чуқур нафас олгач, ўз шахсий ҳаётидан бир лавҳа гапириб берди.

— Биз эндигина турмуш кургандик. Асал ойи тугамаган пайтларимизда шаҳарга тушиш орузида автобусга ўтирдик. Яхши ўриндиқлардан биттасига ўтириб олдик. Йўлда автобус салонига чиққани йўловчилар орасида қариялар, еш болали аёллар кўп эди. Биз эса уларга жой бўшатиб беришни умуман унутиб, осмону-фалакда ширинширин хаёллар огушида сузардик. "Сенларга айтаяпман, эй бадбахтлар, тур ўринларингдан, мана шу икки оёғи йўқ чўлоққа

рахминг келсин, унга жой беринглар!" деб қаттиқ бакириб айтилган ўта ҳақоратли сўзлардан хушимизга келдик. Ўртоғим эса ўрнингдан турма дегандек имо қилди. Биз оломонга тесқари ўгирилдик-да ўтиравердик. Шунда ўша аёл "Умринг бўйи фарзандга юзларинг тушмасин, чўлоқ ва қарияларни кўрмайдиган кўзларинг кўр бўлсин!" сингари сўзлар билан қарғиш дуо қилди. Оқсоқ эса "онаси, шу ишни чакки қилдинг, ешларни қаргама, уларнинг гуноҳидан ўт! Тавба қил, тавба" — дея кампири билан тортиша кетди. Ўшанда мен ҳам эрим ҳам бу воқеани иложи борича тезроқ унутишга ҳаракат қилгандик. "Умр оқар дарё", деб бекорга айтишмаган. Асал ойи ҳам, асал йиллари ҳам бирпасда ўтиб кетди. Тенгдошларимиз

қиз чиқариб, ўғил уйлай бошлашди. Фарзандсизлик доғи кемираётган юрагимга малҳам бўлувчиларга нисбатан туз сепадиганлар сони кўпайиб қолди. Бормаган таббим, кўринмаган шифокорим қолмади. Айниқса эрим мени ташлаб бошқа аёлга уйланиб кетгач, миямда тез-тез автобусда бизларни қаргаган ўша аёлнинг сўзлари айланарди. Агар унинг уйини билганимда аллақачон бориб оёғига йиқилган, қўлларидан, юзларидан ўпиб минг бор уэр сўраган бўлардим. Хуллас, уйда ёлғиз ўзим вафодор итга ўхшаб қолдим. Ўша қарғиш касофатиданми ёки бошқа сабабга кўрами билмадим, орадан олти йил ўтгач фарзандсизлик туфайли хотинини ташлаб кетган эрим уйга қайтди. Уни кўчага ҳайдамадим. Бундан икки йил илгари мен

42 ешда эдим. Ўша автобусдаги воқеадан кейин кўп ўтмай хомиладор бўлиб қолдим. Афсуски, менга оқ фотиҳа берган отахоннинг номини сўрамабман. Уни мен кўп

изладим. Бозорга борсам бозорни, автобусга минсам автобусни, бекатда турсам шу атрофни синчиклаб қарайман. Бобони, хаттоки масжиддан жума кунлари ҳам кўп изладим. Ниҳоят ўйлаб-ўйлаб янги "меҳмон"нинг номини ўша отахон шарафига Бобохон деб атадик.

Ҳаёт сабоқлари натижасидаги фаҳм-фаросат, одобу иззат бобида тенги йўқ бу аёлга ўша бобо айтган сўзни менинг ҳам тақрорлагим келди. Сизга қўшиб фарзандингизнинг ҳам бахтини берсин.

Халқимиз "Экканингни ўрасан", деб бежиз айтмаган. Келинг, азизлар, бу беш кунлик дунда ўзимиздан фақат яхши ном қолдирайлик. Поклик, хушхулқлик, ҳаё, инсоф, меҳроқибат ва ватанпарварлик каби умуминсоний фазилатларни ҳар биримиз ўзимизга доимий ҳамроҳ қилиб қарияларимизнинг фақат яхши дуоларини олайдик!

Муҳаммад Собир АЙТИМОВ

ТОПҚИРЛИК МАШҚИ

Азиз муштарий! Аввал таърифланган сўзларни топиб, шаклдаги катакалга ёзинг.

1. Бўйига: 1. Умумхалқ тантанали томошаси. 2. Хоразмча қўшиқ билан ижро этиладиган оғмавий рақс. Энига: 3. Вақт ўлчови.

9. Бўйига: 4. Мучал ҳисоби бўйича 1995 йил. 5. Янги йилда эллик йиллиги нишонланадиган байрам. 7. Сўз усталари баҳси. Ёй бўйича: 4. Ернинг баланд қисми. 6. Кўрк, ҳусн. 8. Енгил ва шўх қўшиқ.

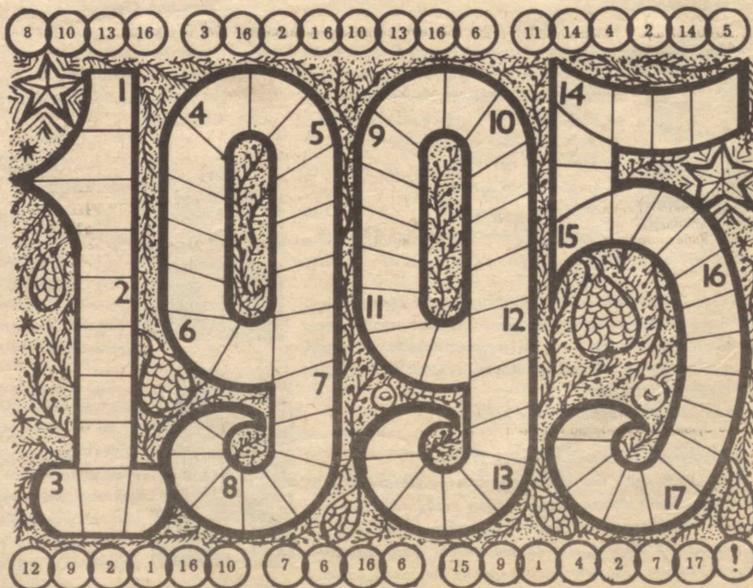
9. Бўйига: 9. Тенгдош, дўст. 10. Кишининг келиб чиқиши, шажараси. 12. Янги йил бошланган вақтдаги са-

до. Ёй бўйича: 9. Халқ терма-ларидан айтиладиган ашула. 11. Кишининг руҳий дунёси, кўнгли. 13. Халқ оғмавий қўшиғи тури.

5. Бўйига: 14. Орзу, истак. Энига: 14. Миллий чавандозлик мусобақаси. Ёй бўйича: 15. Миллий бош кийим. 16. Шон-шароф ҳисси. 17. Ўзбек халқ рақс куйи.

Энди шаклнинг айланаларидаги рақамларни жавобларнинг биринчи ҳарфлари билан алмаштириб топшириқни ҳал этинг. Бунда Сизга аталган табрик сўзларини ўқийсиз.

Тузувчи Фозилжон ОРИПОВ

ДУШАНБА

23 ЯНВАРЬ
ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Кўгирчоқ рақсга тушади".
Мультфильм.
18.20 "Тараққиёт".
18.55 Ўзлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.20 Ўзлонлар.
19.25 Долзарб мавзу.
19.35 Дилором Қайумова куйлайди.
20.10 Оқшом эртақлари.
20.25 Ўзлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.55 Ўзлонлар.
21.00 Ўзбекистон халқ артисти Шариф Қайумов таваллудининг 90 йиллигига. "Парвона". Ҳама номидаги Ҳазрат Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
23.25 — 00.30 Футбол. Қитъаларо чемпионлар турнири. Мексика — Дания.

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун фильм. "Аёз бобо".
"Тошкент" студияси таништиради:
19.50 "Кўзумчоқ".
20.20 "Излаган нимкон топади".
20.50 Шифокор маслаҳати.
21.15 — 23.40 "Қасос". Бадий фильм.
1—2-сериялар.

ЎзТВ III

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

19.40 "Мультикарусель".
19.55 "Ешлик" студияси кўрсатади.
"Ҳазалхон ёшлигини".

"ОМАД" таништиради:
20.35 "Совға".
21.05 "4/8". Мусиқий кўрсатуви.
21.25 Ўзлонлар.
21.30 Видео — "О".
23.05 Ўзлонлар.
23.10 "Курьер".
23.30 "... яна об-ҳаво ҳақида".
23.40 — 23.50 "Постфактум".

"ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 "Лабиринт". Чернобил фожияси тақдирланмаган.
18.30 "50 йил муқаддам ушбу кунларда".
18.50 Янгликлар.
19.00 "Тизга пай".
19.25 "Шаддоод Роза". Телесериал.
19.55 "Шохона гап-гаштаклар". Э. Разиновнинг муаллифлик кўрсатуви.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 "Время".
21.40 Дмитрий Якубовский билан ишчан мулоқот. "Ёзинг уч лаҳзаси".
1-фильм.
22.25 "Спорт уик-энди".
22.40 — 23.35 А. П. Чехов. "Катта йўлда". Тағанор драма театрининг фильм-спектакли.

СЕШАНБА

24 ЯНВАРЬ
ЎзТВ I

7.00 — 9.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.00 "Мовий тоғлар ёки ҳақиқатан узок воқеа". Бадий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Немис тили.
11.20 "Беллашува". Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Адабиёт.
12.00 "Ешлик" студияси. "Фахрийлар — фахримиз".
12.50 — 14.50 "Нурли келажак". Видеоканал.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Кичкинтой" студияси.
"Кўгирчоқ".
18.40 Мусиқий дақиқалар.
18.55 Ўзлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.20 Ўзлонлар.
19.25 Вевосита мулоқот.
20.10 Оқшом эртақлари.
20.25 Ўзлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.55 Ўзлонлар.
21.00 "Мозийга бир назар".
21.35 Экран таништиради: "Хуррият Исроилова куйлайди" фильми ҳақида.
22.00 Буюк Ҳазратнинг 50 йиллигига. "Генерал Раҳимов". Бадий фильм.
23.35 "Ўзбекистон" ахбороти.
24.00 — 00.50 Футбол. Қитъаларо чемпионлар турнири. Аргентина — Нигерия.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
18.30 "Мультикарусель".
19.15 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
19.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
20.00 "Видеогид".
20.20 "Теле-ателье-шоу".
20.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
21.15 — 23.00 "Кинонигоҳ".
ЎзТВ III
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 "Мультикарусель".
19.55 "Санта-Барбара". Телевизион бадий фильм.
20.45 — 23.45 "ОМАД" таништиради. "Спорт китъаси".
"ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ
6.30 — 9.00 "Тонг".
18.00 Эфирда — Давлатлараро "Мир" телерадиокомпанияси.
18.45 "Ким аслида ким?" ХХ аср. А. Скрязин.
18.50 Янгликлар.
19.00 "Тизга пай".
19.25 "Шаддоод Роза". Телесериал.
19.55 "Кинопанорама".
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 "Время".
21.40 "Монолог".
21.50 — 22.35 Дмитрий Якубовский билан ишчан мулоқот. "Ёзинг уч лаҳзаси". 3-фильм.

ПАЙШАНБА

26 ЯНВАРЬ
ЎзТВ I

7.00 — 9.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.00 "Ғариб чоллар". Бадий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
11.00 "Мирин номли мактабда".
11.30 "Хуқуқингизни биласизми?".
11.50 "Ешлик" студияси. "Онамнинг ўғитлари".
12.20 "Таллим ва ислоҳот".
12.50 "Ешлар ижоди". Концерт.
13.20 "Она ўлкамиз". Кинодастур.
14.00 — 14.20 "Исроҳот одимларини".

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Ешлик" студияси. "Гул ва қурол...".
18.35 "Юракларнинг армони битта...". Салоҳиддин Азизбоев куйлайди.
18.55 Ўзлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.20 Ўзлонлар.
19.25 "Навоийхонлик". Адабий кўрсатуви.
20.10 Оқшом эртақлари.
20.25 Ўзлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.55 Ўзлонлар.
21.00 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. "Қўшиқларда умрим мазмуни". Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фахриддин Умаров куйлайди.
21.55 "Шаҳар таронаси". Бадий фильм.
23.30 — 23.55 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Жозеба".
18.55 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 Мухаббатга ошно қалблар.
19.30 "Бир шингил хангома".
19.40 "Теле-ателье-шоу".
19.50 Видео янгликлар.
20.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
21.00 — 22.45 "Кинонигоҳ".
ЎзТВ III
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

19.40 "Мультикарусель".
19.55 "Қонун ва ижро".
20.25 "Санта-Барбара". Телевизион бадий фильм.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Жозеба".
18.55 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 Мухаббатга ошно қалблар.
19.30 "Бир шингил хангома".
19.40 "Теле-ателье-шоу".
19.50 Видео янгликлар.
20.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
21.00 — 22.45 "Кинонигоҳ".
ЎзТВ III
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

19.40 "Мультикарусель".
19.55 "Қонун ва ижро".
20.25 "Санта-Барбара". Телевизион бадий фильм.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Жозеба".
18.55 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 Мухаббатга ошно қалблар.
19.30 "Бир шингил хангома".
19.40 "Теле-ателье-шоу".
19.50 Видео янгликлар.
20.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
21.00 — 22.45 "Кинонигоҳ".
ЎзТВ III
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

ЖУМА

27 ЯНВАРЬ
ЎзТВ I

7.00 — 9.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.00 "Тақдир азал". Бадий фильм.
10.05 "Ешлик билан юзма-юз".
10.30 Ўқув кўрсатуви. География.
11.00 Ўзбек тилини ўрганамиз.
11.30 "Компьютер — шоу".
12.30 "Созимда севги васфи". Концерт.
13.00 — 13.15 "Халқ фаровонлиги йўлида".

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 Мультфильм.
18.30 "Исроҳот мевалари".
18.55 Ўзлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.20 Ўзлонлар.
19.25 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар...".

19.45 "Санъат дўстликка чорлайди".
"Сумалак" ансамбли Францияда.
20.10 Оқшом эртақлари.
20.25 Ўзлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.55 Ўзлонлар.
21.00 "Мазрифатнома".
21.30 Мумтоз куйлардан концерт.
22.10 "Кино усталари". Халқ артисти Еқуб Аҳмедов.
22.55 "Ўзбекистон" ахбороти.
23.20 — 00.45 "Қишдан қишгача". Бадий фильм.

ЎзТВ II

18.30 Болалар учун фильм. "Поезд "Боланик" станциясидан жўнайди". 2-серия.
"Тошкент" студияси таништиради:
19.35 "Учқун".
20.05 "Бийиб қўйган яхши".
20.25 "02" тўлкинида.
20.50 "Янги йил саргузаштлари" (такрор).
21.30 — 24.00 "Демидовлар". Бадий фильм. 1—2-сериялар.
ЎзТВ III
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

19.40 "Мультикарусель".
19.55 "Санта-Барбара". Телевизион бадий фильм.

"ОМАД" таништиради:
20.45 "Панорама".
21.15 "Эм-Ти-Ви"дан мусиқалар ва Ўзлонлар.
21.35 "Даракчи".
21.45 Ўзлонлар.
21.55 — 23.25 Видео — "О".
"ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ
6.30 — 9.00 "Тонг".

18.00 "Исон ва қонун".
18.30 "50 йил муқаддам ушбу кунларда".
18.50 Янгликлар.
19.00 "Бомонд".
19.20 "Тилла бола". Россиялик энг кучли боксчилардан бири Константин Цаю ҳақида телефильм.
19.50 "Мўжизалар майдони".
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 "Время".
21.40 "Хафтаинг машҳур киши".
22.00 — 23.10 "Детективлар клуби"да. "Гуруҳ". Телесериал (Франция). 3-серия.

ШАНБА

28 ЯНВАРЬ
ЎзТВ I

7.00 — 9.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.00 "Турфа хангомалар".
9.45 "Одамлар орасидаги бўри боласи". Бадий фильм.
11.05 "Ижодкор портретига чизгилар". Сандботир Аҳмаджўжа.
11.35 Камер куйларидан концерт.
12.05 "Ўзбекистон бастакорлари". Собир Сафоев қўшиқлари.
12.45 — 14.45 "Мазнавият" видеоканали.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.15 Мактаб ўқувчилари учун. "Дилдан куйлаб, уйна қунаб..."
18.40 "Ердаги излар". Ҳужжатли фильм.
18.55 Ўзлонлар.
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.20 Ўзлонлар.
19.25 Спорт хабарномаси.
19.35 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг куйлари Гулбахор Сулаймонова куйлайди.
20.10 Оқшом эртақлари.
20.25 Ўзлонлар.
20.30 "Ўзбекистон" ахбороти.
20.55 Ўзлонлар.
21.00 "Д. Д. Д. ва бошқалар". Спорт телерадионали.
22.00 "Офарин-94". Замонавий ўзбек эстрада санъати танлови голиблари. "Туркистон" саройидан эвиз олинган.
23.00 "Тунги ёғду". Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
9.00 "Мультикарусель".
9.45 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
10.00 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
10.30 "Видеогид".
10.50 "Теле-ателье-шоу".
11.00 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
11.45 "Кинонигоҳ".
13.30 "Омад" тақвими.
13.35 "Жозеба".
13.55 "Ишингиз бароридан келсин!"
14.10 Мухаббатга ошно қалблар.
14.30 "Бир шингил хангома".
14.40 "Теле-ателье-шоу".
14.50 Видео янгликлар.
15.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Ўзлонлар.
16.00 — 17.45 "Кинонигоҳ".

"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. "Табассум".
19.10 — 22.05 "Спорт-тайм" видеоканали:
— "Соккер-клуб".
— "Лидер".
— "Арт-спорт".
— "Юниор".
— "Кинематограф".

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 "Ўзбекистон — қадрдон уйимиз". Рус маданият маркази.
10.40 "Турistik маршрутларда".
11.10 — 11.50 "Тадқиқотлар ва кашфиётлар".
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

19.40 "Мультикарусель".
19.55 Эстрада калейдоскопи.

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
20.35 "Нахон бир ҳафта ичнда".
21.00 "Шире шакар".
22.00 "Би-Би-Си" янгликлар.
22.00 "Жаҳон бозори".
22.40 "Ҳабаба дастхоналари".
23.10 — 23.30 "Бу ажиб дунё".

"ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ

17.45 "Ушангача ва ундан сўнг".
18.35 "Дами қайтган пичоқ". Бадий фильм (АҚШ, "Колумбия пикчерс").
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 "Время".
21.45 "Кулги панорамаси". Кўрсатуви Е. Петросян олиб боради.
22.25 Евгений Светланов. "Ҳаёт партияси".
23.20 — 23.50 "Магик-шоу".

ЯКШАНБА

29 ЯНВАРЬ
ЎзТВ I

7.00 — 9.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.00 "Қайта тергов". Бадий фильм.
10.00 "Ешлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан".
10.30 Кино тахририяти почтасидан.
11.20 "Халқи ижодети".
11.50 "Ҳалқи сандиқ". Телеуйин.
12.50 "Актёрлар ва роллар". Ўзбекистон халқ артисти Мадрайн Бобожонова.
13.35 — 15.35 "Санъат сеҳри". Видеоканал.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. "Эртақлар — яхшилик атаклар".
18.30 Футбол майдонларида.
18.55 Ўзлонлар.
19.00 "Хафтанома" (рус тилида).
19.30 Ўзлонлар.
19.35 "Ойна жаҳонда...".
19.55 Дам олиш концерти.
20.25 Ўзлонлар.
20.30 "Хафтанома".
21.00 Ўзлонлар.
21.05 "Боббин". Бадий фильм (Ҳинди-стон). 1—2-сериялар.
23.40 — 00.10 "Хафтанома".

ЎзТВ II

"ОМАД" таништиради:
17.00 "Совға".
17.30 "Сирли олам".
17.40 "4/8". Мусиқий кўрсатуви.
18.10 Ўзлонлар.
18.15 Видео — "О".
19.55 Ўзлонлар.
20.00 "Курьер".
20.20 "... яна об-ҳаво ҳақида".
20.40 "Камалак".
20.40 "Постфактум".
20.50 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари.
21.20 "Даракчи".
21.40 "Салом, ёшлар!".
22.25 — 00.05 Видео — "О".

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 "Абадиёт ва гўзаллик ҳақида". Уйғончи даври.
10.30 "Таширфлар ва таклифлар".
10.50 "Қалбим қўри".
11.30 — 12.00 "Подюм".

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

19.40 "Дурдаршн" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.40 "Жаҳон бир ҳафта ичнда".
21.05 "Интерпартер".
21.35 "Би-Би-Си" янгликлар.
21.50 "Колумб кашф этган дийёр". Америкада фермер хўжалиқлари.
22.35 "Мюзик-холл".
23.05 — 23.25 "Бу ажиб дунё".

"ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ

18.00 Янгликлар (сурдо таржумаси билан).
18.10 "Воронеж қизлари" куйлайди.
18.50 "Уолли қаерда?". "Питер Пуш". Мультфильмлар (АҚШ).
19.55 "Бутун Россия".
20.20 "Хайри зифати". Бадий фильм ("Экран").
22.00 — 22.50 "Яқшанба". Ахборот-публицистик кўрсатуви.

"Тошкентда гаширмиз ва кўрсатамиз" газетасидан олинди.

Спорт хабарлари

ПЕЛЕ -- МИНИСТР

Футбол қироли Пеле Бразилиянинг спорт ишлари буйича фавқуллодда министри этиб тайинланди. Пеле, албатта бу таклифни спорт борасидаги фаолияти учун озолик беришлари эвазига қабул қилди. У оммавий спортга эътиборни кучайтирмоқчи. Жумладан, аҳолининг барча қатламлари учун мактаб-интернатлар ташкил қилиш ниятида. У барча ҳаваскор спортчилар учун миллий олимпиада ва турнирларни қайта тикламоқчи. Янги министرنинг яна бир йўналишдаги ҳаракати профессионал спортчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида бўлади.

СПОРТЧИЛАР СУЛОЛАСИ

Машҳур рус хоккейчиси Павел Бурениннг отаси ҳам машҳур спортчи экан. Отаси-Владимир эркин сузиш буйича 1968 ва 1972 йил Олимпиада уйинлари совридорлари ва Европа чемпиони бўлган. Қизиги, шундаки, Павел отасидан узгачароқ йўлни танлади, яъни у отаси сузган сувни музлатиб, муз устида «сузишти».

ХАРЛАМОВНИНГ ЗУРИЁДИ

Жаҳон хоксейида уз уринини қолдирган беш карра жаҳон ва олимпиада чемпиони Валерий Харламовни ким билмайди, дейсиз. У машҳур учликда Михайлов ва Петровлар билан уйнади. Автоҳалокат туфайли Харламов ҳаётдан барвақт куз юмганди. Харламов узидан хотира сифатида фақатгина чиройлик уйинларининг қолдириган экан. Айни кунларда унинг угли Александр Харламов «МАСК»да отасининг уринини босиш учун уйнапти.

БОКСЧИ -- ПРЕЗИДЕНТ

Бокс буйича оғир вазнда уч карра Олимпиада ва жаҳон чемпиони Теофило Стивенсон Куба бокс федерациясининг янги президенти бўлди. Бу пайтгача 45 ешли боксчи миллий спорт ташкилотиди директорлик лавозимини бажарди.

СПОРТ

«Пахтакор» ҳамда **Ўзбекистон терма жамоасининг ярим ҳимоячиси Илҳом Шариповнинг номи футбол муҳлисларида яхши таниш бўлса керак. У 1968 йил Самарқанд шаҳрида туғилган. Ун ешдан бошлаб футбол билан шуғуллана бошлаган. И. Шариповни биринчи марта футболга таслаган киши унинг отаси Х. Шариповдир (ҳозир нафақала). Опаси Н. Султонова эса ҳозир Самарқанд шаҳридаги 68-мактабда директор бўлиб ишлайди. Оилали, Темир (3 еш) исмли угли бор.**

— Илҳом ака, сизни жараҳат олган деб эпитетлик?

— Ҳа, Япониядан қайтганимиздан сунг **МАСК** жамоаси билан бўлган уйинда оёғим жараҳатланди.

— Врачлар нима дейишяпти?

— Ҳозирча оёғимни гипс-лаб қўйишган, яна операция қилишмоқчи...

— Уртоқларингиз хабар олиб турибдими?

— Худого шукур, хабар олиб туришибди.

— Маълумки, 12-Осие уйинларида футболчиларимиз шарафли биринчи уринни эгаллади. Футболчилар биринчи урини оламиз деб уйлаганмиди?

— Тошкентдан Японияга кетаётганимизда оссий мақсад кучли туртликдан жой олиш эди. Биринчи уйинда Арабистон жамоасини 4:1 ҳисобда ютганимиздан сунг биз биринчи уринни олишга умид қилдик. Чунки Арабистон ҳам биринчи урин учун даъвогар жамоалардан бири эди. Галабанинг яна бир жиҳати миллий терма жамоамизга **Ўзбекистоннинг энг кучли уйинчилари** йиғилган эди.

— Шундан сунг бизнинг жамоамизга қизиқувчилар кў-

Уйинда асосан дарвоза олдини ҳимоя қилиш ва қудай вазиятда тезлик билан ҳужум қилиш (контратака) усулини қўладик. Ва ниҳоят бу усул уз самарасини кўрсатди. Ҳа, айтмоқчи дарвозабонимиз Юрий Шейкиннинг хизмати ни алоҳида таъкиллашим керак. Сунги рақиб Хитой терма жамоаси эди. Бу жамоа устидан галаба қилишимизга юз фоиз ишонар эдик...

— Нимагадир сизни финал учрашувида курмадик?

— Корея билан бўлган уйинда иккинчи сарик карточкани олдим. Футбол қоидаига асосан кейинги уйинда иштирок этмаслигим керак эди.

— Осие футболчи билан бизнинг футболчимиз уртасида қанақан-

ИЛҲОМ ШАРИПОВ: ЁШ МАҲОРАТЛАРНИ ИЗЛАШ ТОПИШ КЕРАК

пайган бўлса керак?

— Албатта, кетма-кет галабалардан сунг, жамоамизга қизиқиш жуда кучайди. Кувайт, Малайзия, Таиланд, Саудия Арабистони ва бошқа кўпгина хорижий давлатлардан журналистлар, ишбилармонлар, мураббий ва пулдор кишилар жамоамизни йўқлаб кела бошлади. Уларнинг мақсади бизнинг футболчиларимиз билан шартнома тузиш бўлган бўлса керак. Улар асосан жамоамиз мураббийлари билан гаплашишар эди...

— Корея жамоаси билан бўлган уйин футболчиларимиз учун энг оғир ва эсла қоладиган уйин бўлди чамамизда?

— Эҳ, бу уйинни эслан чиқариб буларканми. Биз энг кучли рақибимиз Корея терма жамоаси бўлишини билар эдик. Шунинг учун Кореянинг ҳар бир уйинини эътибор бериб кутардик. Ярим финал учрашувимиз Корея жамоаси билан бўлиши маълум бўлгандан сунг биз бу уйинга жиддий тайёргарлик қўра бошладик.

ги фарқ бор экан?

— Бизнинг футболчимиз Европа усулида ривож топган. Осиеда эса Европадан фарқли уларок Осие усули мавжуд. Японияда биз уйнаган Европа усули Осие усулидан баян келди.

— Футболчилар майдонда кўпроқ нимага ишонилади, бахт кулиб боқишдими еки кучга?

— Иккаласига ҳам. Масалан, Корея билан бўлган уйинда бахт бизга кўпроқ кулиб боқди. Хитой билан бўлган уйинда эса бизнинг кучимиз устунроқ келди.

— Илгари «Динамо» (Самарқанд) жамоасида туп сурган экансиз, «Пахтакор»га қандай келиб қолдингиз?

— 1985 йилдан бошлаб «Динамо»да туп сурганман. 1987 йил Б. Абдураимов «Пахтакор»га таклиф қилди. «Пахтакор»да бир йил уйнаганимдан сунг ҳарбий хизматни уташ учун яна «Динамо»га қайтдим. 1990 йили ҳарбий хизмат тугади. Шу йили Новиков (со-биқ мураббий) яна «Пахтакор»га

таклиф қилди.

— Мана, «Динамо» яна олий лигага қайтди. Яна уз жамоангизга қайтиш ниятингиз йўқми?

— Шунақанги ниятим бор, таклиф ҳам қилишяпти. Лекин «Пахтакор» билан шартнома тузганман. Тугашига эса яна бир йил бор. Шундан сунг насиб қилса яна уз жамоамга қайтарман.

— 1994 йилги чемпионат 1993 йилги чемпионатдан нимаси билан фарқ қилади?

— Унчалик фарқи йўқ. 1994 йил фақат футболчилар узларининг маҳоратини кўпроқ намойиш қилди.

— **Ўзбекистон фурболчилари** дан ҳам бир нечтаси хориж жамоаларида туп сурмоқда. Сизнинг ҳам хориж жамоаларида кетиш ниятингиз йўқми?

— Бу нарсани ҳамма фурболчилар орзу қилишади. Чунки фурболчи 35 ешгача уйнаши мумкин. Мени ҳам Новиков («Пахтакор»нинг собиқ мураббийси) «Локомотив» (Москва)га таклиф қилишди, лекин мен хоҳламадим.

— Баъзи уйинчилар уйинда сунгий равишда йиқилиб ун бир метрлик жаримани олишга жуда устаси фаранг...

— Жаҳон футболда бунанқанги уйинчилар кўп. Лекин бунинг учун ҳам катта маҳорат керак, бу нараса ҳар кишининг ҳам қулидан келавермайди.

— Жаҳон футболда қайси футболчиларнинг уйинини эктирасиз?

— Менга Колумбиялик футболчи Валдераманинг уйини экади. Яна Маралона, Ромариони ҳам санаб утишим мумкин.

— Узингиз иштирок этган қайси уйинлар эсингиз-

«СПАРТАК» ЮТАИ

Мана қаторасига иккинчи йил ҳам Москванинг «Спартак» футболчилари Германиянинг Олденбург шаҳрида усти епик бинода утказиладиган футбол чемпионатига голиб чиқишди. Бу турнирнинг финал баҳсида «Спартак»чилар «Боруссия» командаси билан учрашдилар. Уйин оссий вақтда 1:1 ҳисобида якунланди. Лекин, яқма-яқка туп уриш баҳсида «Спартак» голиб чиқди ва биринчи урин учун мулжалланган 2000 маркани қўлга киритди.

КАРПОВ ШАХМАТНИНГ ВАТАНИДА

Шахмат буйича жаҳон чемпиони Анатолий Карпов феврал ойида Хиндистоннинг Сангинаҳор шаҳрида Белоруслик гроемстер Борис Гелфанд билан учрашди. Шу эринг узида унинг ватандоши Валерий Салов билан америкалик Гата Камский уртасида ҳам иккинчи ярим финал уйинлари бўлиб утади. Шундан сунг шахматчилар жаҳон биринчилигига даъвогарлар баҳсида иштирок этишга тайёргарлик қириш учун Канар оролидаги Лас-Пальмас шаҳрига жунуб кетадилар.

ЧОПАГОННИНГ НИЯТИ

Бир пайтлар «Қирол Льюис» номи билан машҳур бўлган америкалик чопагон Карл Льюис 1996 йили Атлантада утказиладиган эзи олимпиада уйинларида иштирок этиш ниятини билдирди. Унинг Америка енгил атлетикачилари сарасидан урин олишга ҳаракат қилишдан мақсади 12 йил аввал Лос-Анжелесда эришган шухратини қайта тиклаш.

ОЛИМПИАДА УЙИНЛАРИ ВА ОСАКА

Нуфузи жиҳатидан Японияда учинчи уринни эгаллайдиган Осака шаҳри 2008 йилдаги олимпиада уйинларини утказишга даъвогар шаҳарлар қаторидан урин олишга ҳаракат қилмоқда.

Японияда сунги марта 1964 йили эзи олимпиада уйинлари бўлиб утган эди.

УзА ва хориж матбуоти хабарлари асосида тайёрланди

Равшан МАҲМУДОВ сўхбатлашди

ТАҲРИРИЯТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Қулман ОЧИЛ,
Жуманазар БЕКНАЗАР,
Муҳаббат ИБОДОВА,
Насима МАҲМУДОВА,
Ботир ЭРНАЗАР (масъул котиб)

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Зокир УБАЙДУЛЛАЕВ, Рузимат САФОВЕВ,
Абсалом УСАНОВ, Абдумуталиб РИЗОҚУЛОВ,
Муассис: **Ўзбекистон Республикаси** болалар жамғармаси ва Халқаро «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси.

Газетамиз ҳомийси **Ўзбекистон Республикаси** Болалар жамғармасининг «Чинор» илмий ишлаб чиқариш биришамаси.

Таҳририят келган хатларга эзма жавоб қайтармайди. Шунингдек, фуқаролар билан ташкилотлар уртасида востачилик ҳам қилмайди. Газетамиздан олинган маълумотлар «Оила ва жамият»дан деб қўрсатилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ:

700029, Мустақиллик майдони,
5-бино.

Телефон: 39-43-95
Рустам МИРАЗИМОВ
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654

Буюртма Г-0031. 23566 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми 2 ёсга босма табоқ.